

Socialtjänstens stöd till våldsutsatta

- lärdomar från individbaserad
systematisk uppföljning

Zophia Mellgren

RFMA seminarium 21 mars 2024

SU-kvinnofrid i två omgångar

SU-kvinnofrid 2019-2020

- 38 kommuner, varav 24 hade möjlighet att lämna uppgifter för nationella sammanställning.
- Slutrapporten beskriver variabler, lärdomar från projektet och resultat från uppföljningen på nationell nivå.

SU-kvinnofrid 2021-2023

- 47 kommuner, varav 34 har lämnat uppgifter till SKR för sammanställning nationellt.
- Resultaten baserat på 3 070 enskilda ärenden.
- Rapporten beskriver lärdomar om vad kommuner behöver för att arbeta med ISU?

Syftet med SU-Kvinnofrid

- öka kunskapen om målgruppen våldsutsatta, insatserna de får och om stödet gör någon skillnad
- ge kommuner bättre underlag att utveckla verksamheten
- ge kommuner möjlighet att jämföra och lära av varandra
- lägga grunden för mer och bättre statistik nationellt

Vad följdes upp?

- 29 gemensamma variabler
- Utgått från SUV-våldsutsatthet (Socialstyrelsens verktyg för systematisk uppföljning av våld i nära relationer)
- Några variabler togs fram av projektet
- Möjlighet till egna lokala eller regionala variabler

Figur 2: Översikt över variablerna i SU-Kvinnofrid

1. Bakgrund

- Verksamhet
- Kommun
- Handläggare
- Klient
- Datum för aktualisering
- Kön
- Ålder
- Funktionsnedsättning
- Ursprung
- Uppföljning barn
- Initiativ till kontakt

2. Före stöd/insats

- Utövare av våldet
- Hederskontext
- Våldets grad
- Förändringsmål
- Skattning av risk

3. Under stöd/insats

- Datum
- Stöd och insatser
- Typ av insats
- Samverkan
- Skattning av risk

4. Efter stöd/insats

- Genomförandet
- Måluppfyllelse
- Avslutsdatum
- Avslutsorsak
- Skattning av risk

5. Brukaruppföljning

- Förändring av våldsutsatthet
- Insatsernas betydelse för vid förbättring
- Positiva inslag
- Delaktighet
- Förslag till förbättringar

Hur gick uppföljningen till?

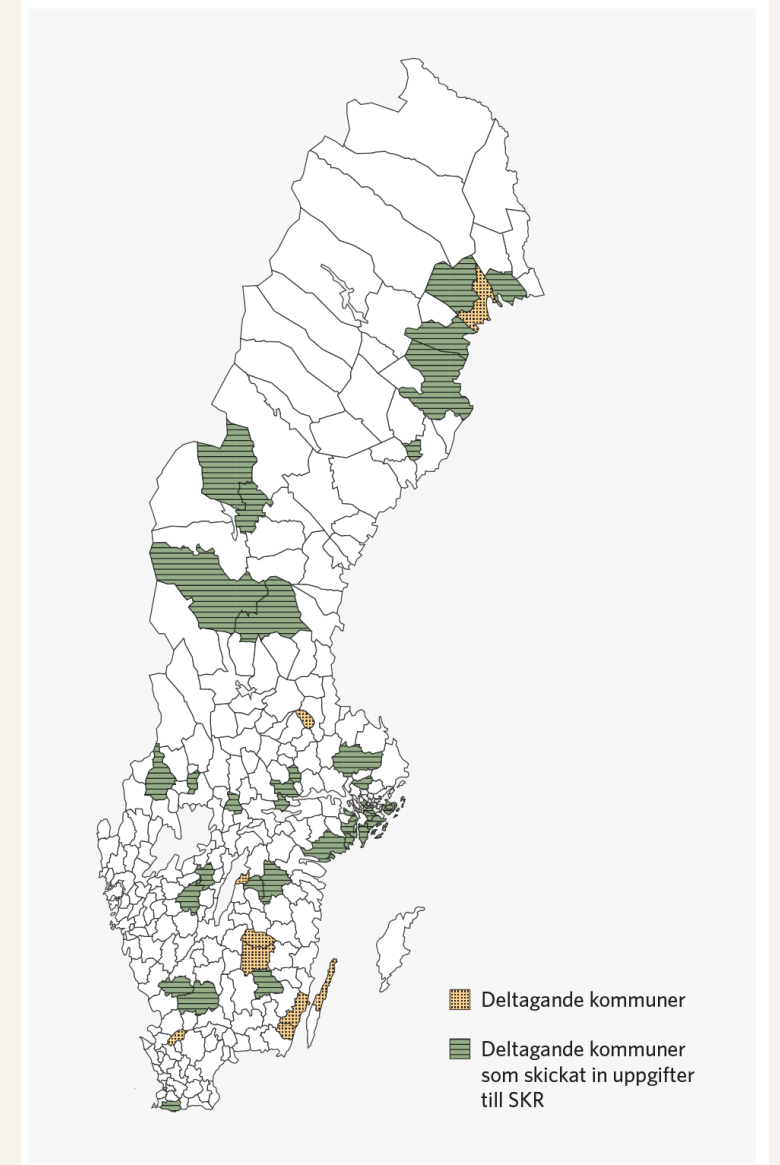

- SUreg 2.0 användes för uppföljningen. (Socialstyrelsens verktyg för systematisk uppföljning)
- Samtliga ärenden som rör våldsutsatta vuxna under 2022 och 2023.
- Verksamheterna skickade under projektet in lokal data som SKR sammanställt nationellt för jämförelse.

Vilka kommuner och verksamheter deltog?

- 47 kommuner från 17 län
- 34 kommuner har bidragit med uppgifter för den nationella sammanställningen
- Små, mellanstora och stora kommuner – från Trelleborg i söder till Kalix i norr
- Myndighetsutövande eller utförande verksamhet

Figur 1: Karta över deltagande kommuner

Vilka var det största utmaningarna och framgångsfaktorerna?

Uppföljning kräver mycket resurser

- En av det största utmaningarna för kommunerna var att få tillräckligt med tid och personal att registrera uppgifter för uppföljning.
- Resurser och kompetens att sammanställa och analysera var också en utmaning.

Tekniska problem

- SUreg uppskattas av kommunerna, men kräver support för att kunna installeras och användas.
- En förutsättning för ISU är att det finns ett kostnadsfritt användarvänligt verktyg.
- Kommunerna ser gärna att Socialstyrelsen moderniserar SUreg .

Vilka var det största utmaningarna och framgångsfaktorerna?

Uppföljning leder till verksamhetsutveckling

- Det är lättare att samla in data än att analysera och använda den för utveckling.
- Uppföljningsarbete leder till reflektion och diskussioner.
- Resultaten har använts som underlag för beslut och prioriteringar i ledningen.
- Nya samarbeten extern och internt för att bättre nå olika målgrupper.

Stöd från nationell och regional aktör underlättar

- Stödet från SKR varit avgörande.
- Viktigt med praktiskt stöd och handledning.
- Nationella sammanställningar.
- Möjlighet att jämföra och dela erfarenheter.

Vad behöver kommuner för att lyckas med ISU?

Verksamheten behöver

- Kunskap om ISU
- Information om lagstöd för arbetet
- Stöd och tydliga förväntningar från ledning
- Digitalt verktyg för uppföljning
- Internt stöd att installera och använda verktyget
- Tid och personal att registrera uppgifter
- Kompetens och personal att sammanställa och analysera data
- Tid att återkoppla och reflektera över resultat
- Resurser att driva verksamhetsutveckling

Hur kan nationella aktörer stödja kommuner?

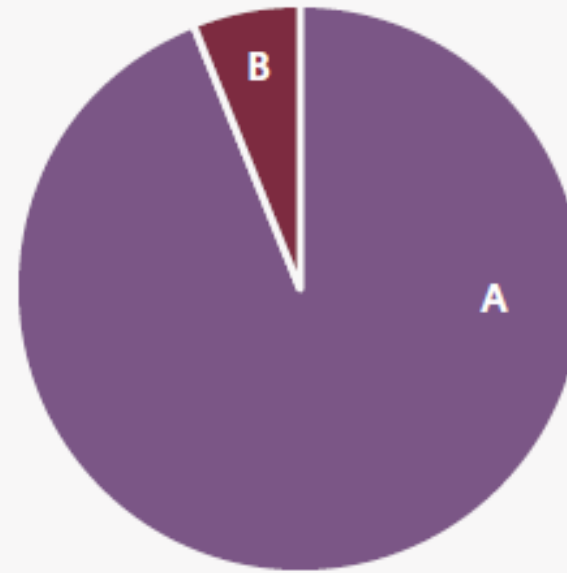
- sprida kunskap om ISU
- utveckla och förvalta digitala verktyg för uppföljning
- stötta regionala aktörer (RSS) att växla upp stödet för ISU.
- möjliggöra jämförelser och kunskapsutbyte mellan kommuner
- sammanställa, sprida och agera på den kunskap som tas fram
- utveckla metoder och stöd att fånga upp och beskriva förändring av risk och utsatthet över tid

Hur är då läget i landet kring våldsutsatthet?

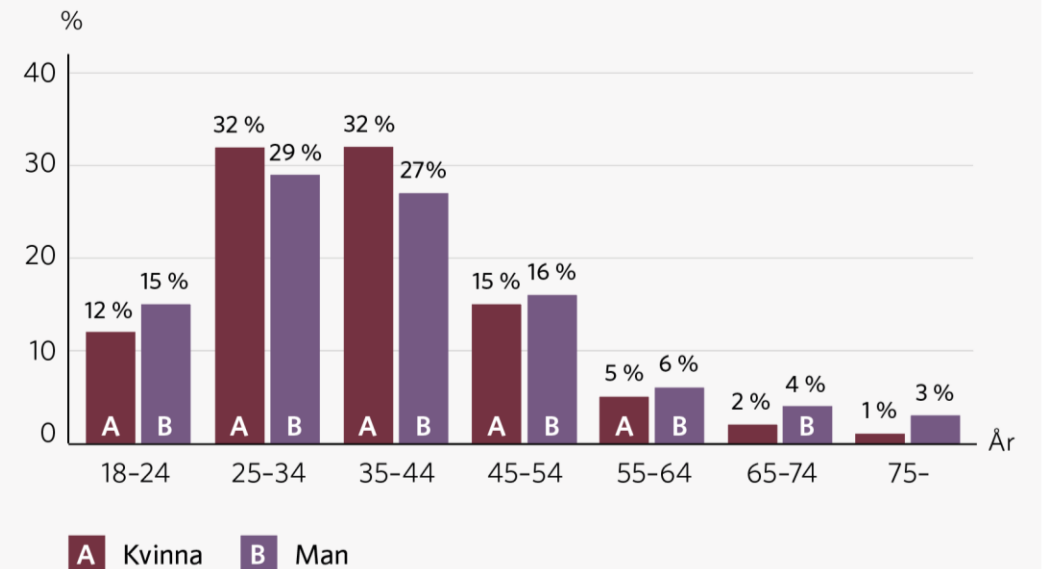
Vilka söker stöd av socialtjänsten?

- 94 procent av de våldsutsatta är kvinnor.
- Merparten är mellan 25 och 44 år.
- Få är över 65 år.
- Över hälften av de våldsutsatta är födda i Sverige, och har minst en svenskfödd förälder.

Totalt: 3 048 st

A Kvinna 94 %
B Man: 6 %

Vilka är de våldsutsatta vuxna i socialtjänsten?

Personer med funktionsnedsättning är under-representerade

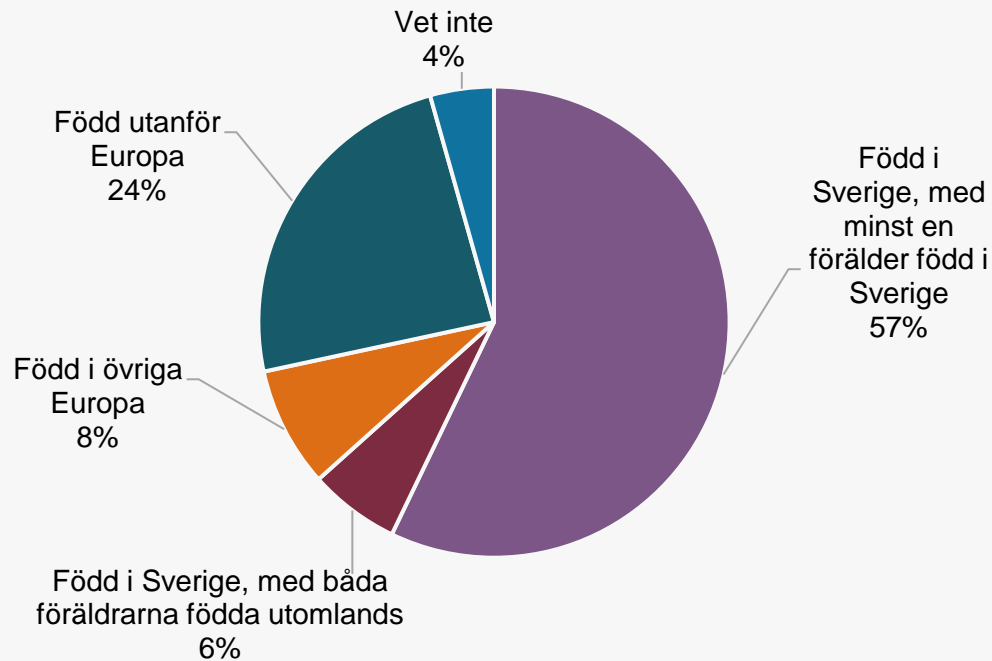

Diagram 4: Klienternas ursprung (N=3 017)

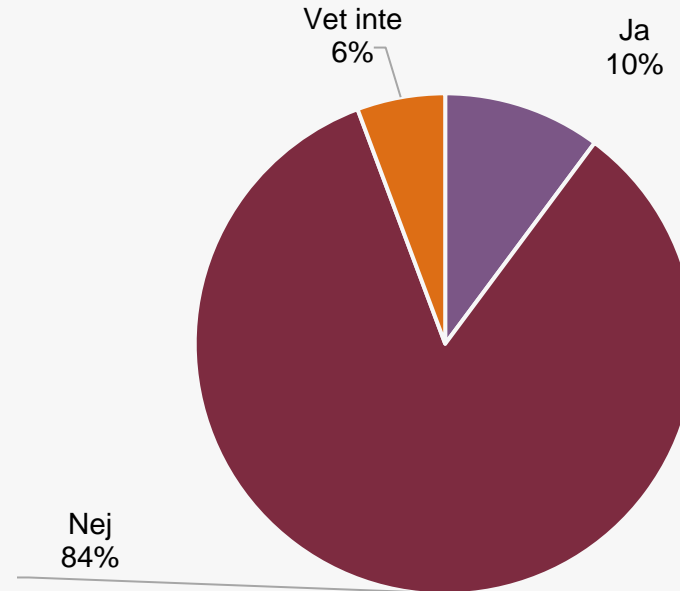

Diagram 5: Har våldet utövats i hederskontext (N=2 987)

Kontakten och utövare av våldet

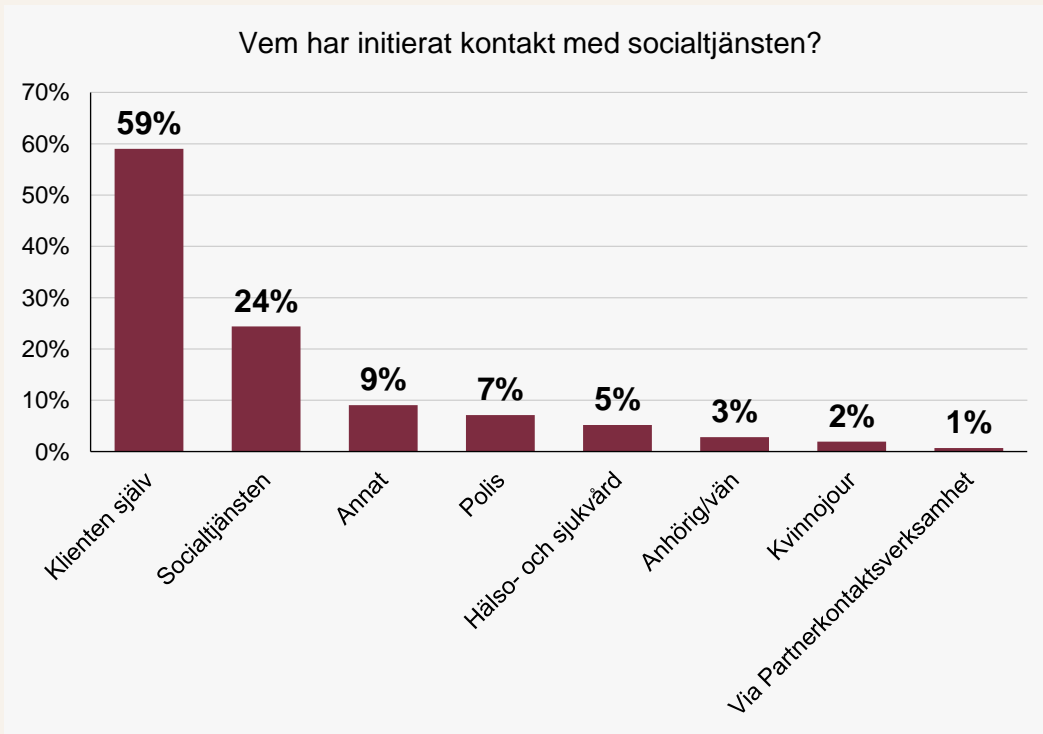

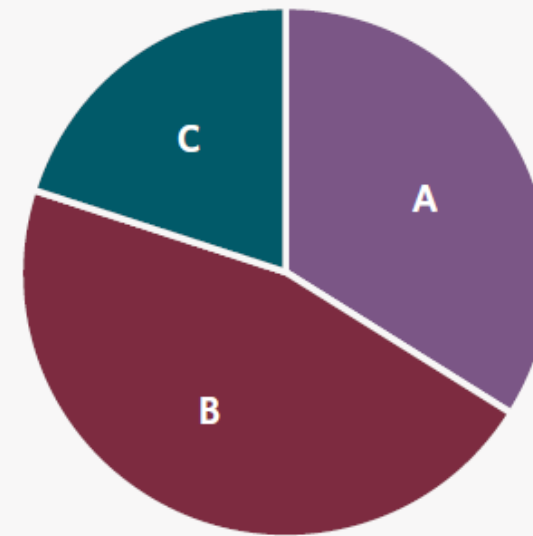
Diagram 6: Vem har initierat kontakt med socialtjänsten (N=3 317)
Flera alternativ kunde anges per ärende, därför blir summan av alternativen högre än 100 procent.

Diagram 8: Vem är utövare av våldet? N=3 013
Flera alternativ kunde anges per ärende, därför blir summan av alternativen högre än 100 procent.

Hur grovt är våldet?

- En av fem är utsatt för mycket grovt våld (potentiellt dödligt våld och våld som kräver medicinsk vård).
- Det mycket grova våldet är något vanligare i hederskontext.

Totalt: 2 916 st

- A** Ej grovt **34 %**
- B** Grovt **46 %**
- C** Mycket grovt **20 %**

Kontakten och våldet

Yngre
utsätts för
grövre
våld!

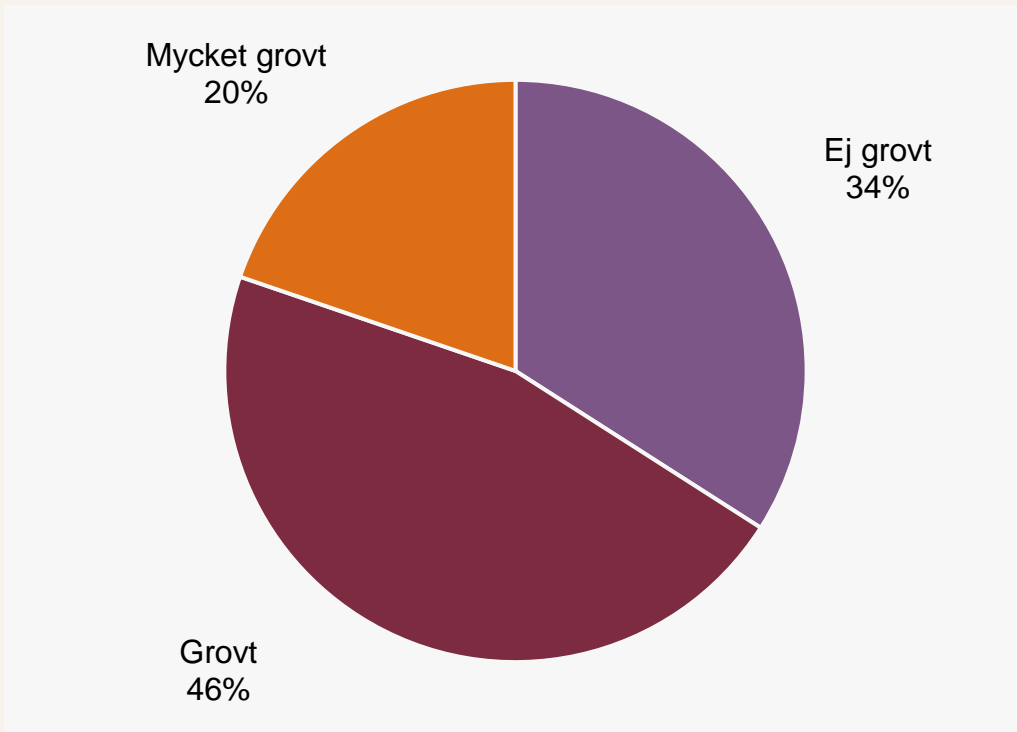

Diagram 7: Hur har våldet bedömts? (N=2 916)

Vad räknas som olika grader av våld?

Projektets vägledning för variablerna gav följande beskrivning:

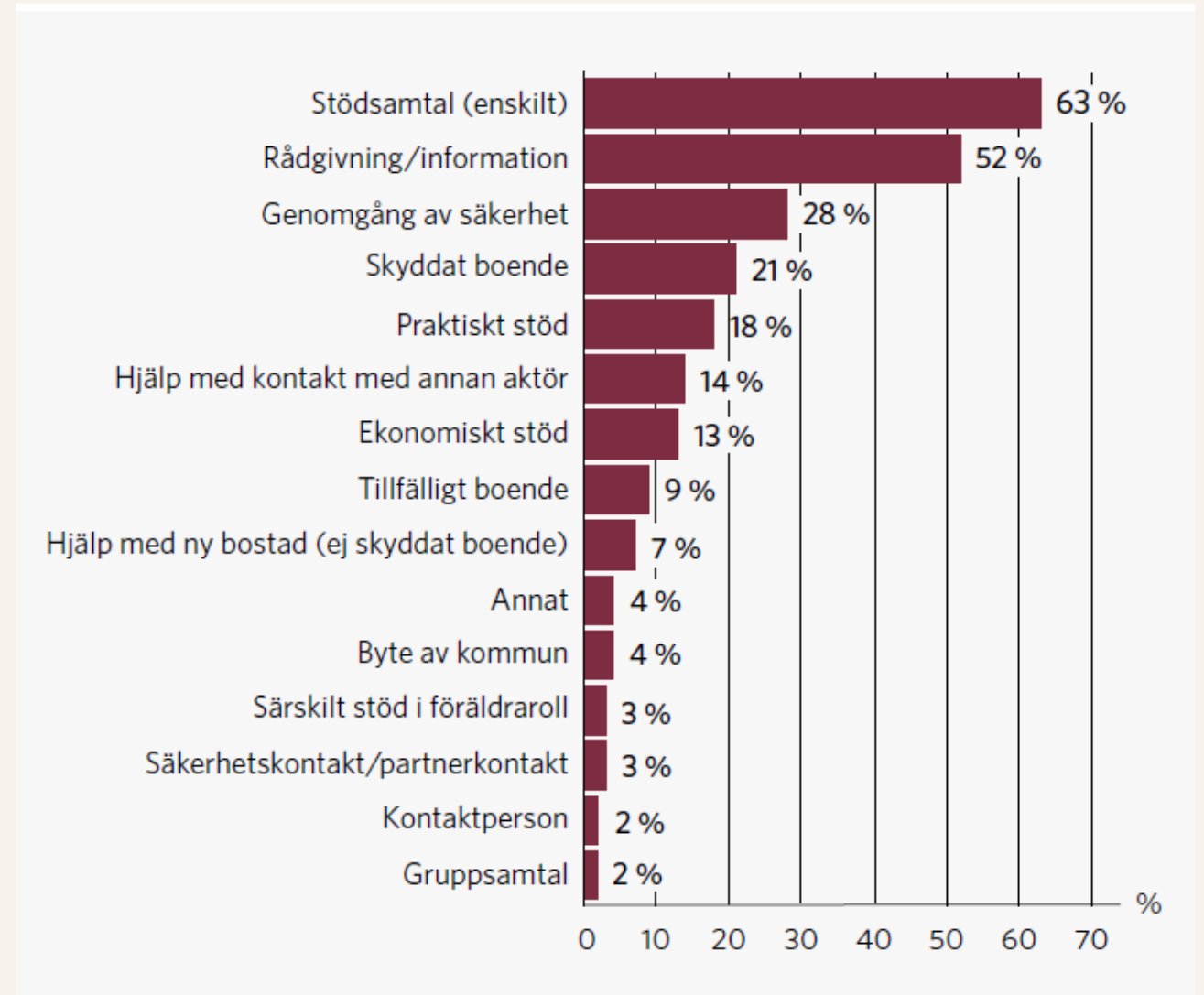
Mycket grovt våld: upprepat och frekvent våld och där relationen kännetecknas av våldsincidenter med potentiellt dödligt våld, alternativt våld som krävt medicinsk vård/behandling.

I **grovt våld:** regelbundet psykiskt våld, eller fysiskt våld som exempelvis sparkar, slag med tillhyggen eller knytnävsslag.

Ej grovt våld: psykiskt våld vid enstaka tillfälle och fysiskt våld som exempelvis fasthållning och knuffar.

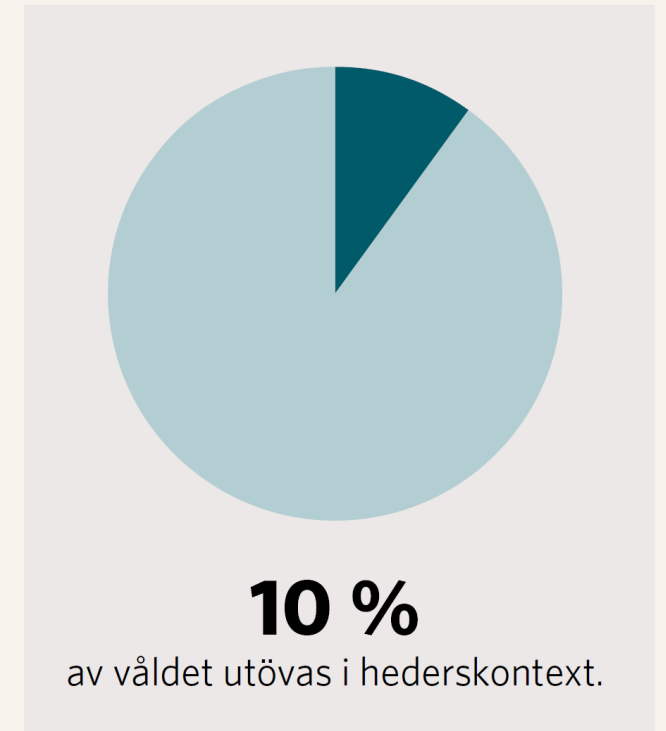
Vilket stöd får klienterna?

- 85 procent av alla som söker stöd får en insats.
- I genomsnitt får klienterna 2,4 insatser.
- De vanligaste är stödsamtal, rådgivning och genomgång av säkerhet.
- I 27 procent av ärendena har den våldsutsatta fått minst en insats som rör boende.

Vad visar resultaten om hedersrelaterat våld och förtryck?

- **10 procent** av alla ärenden bedöms vara hedersrelaterade.
- Klienterna är yngre (de flesta är mellan 18 och 34 år).
- Majoriteten är födda utanför Europa, följt av dem som är födda i Sverige med båda föräldrarna födda utomlands.
- Våldet kategoriseras oftare som grövre.
- Riskbedömningar görs i något högre utsträckning.
- Hedersutsatta får fler insatser i genomsnitt.

Fördjupning om hedersrelaterat våld

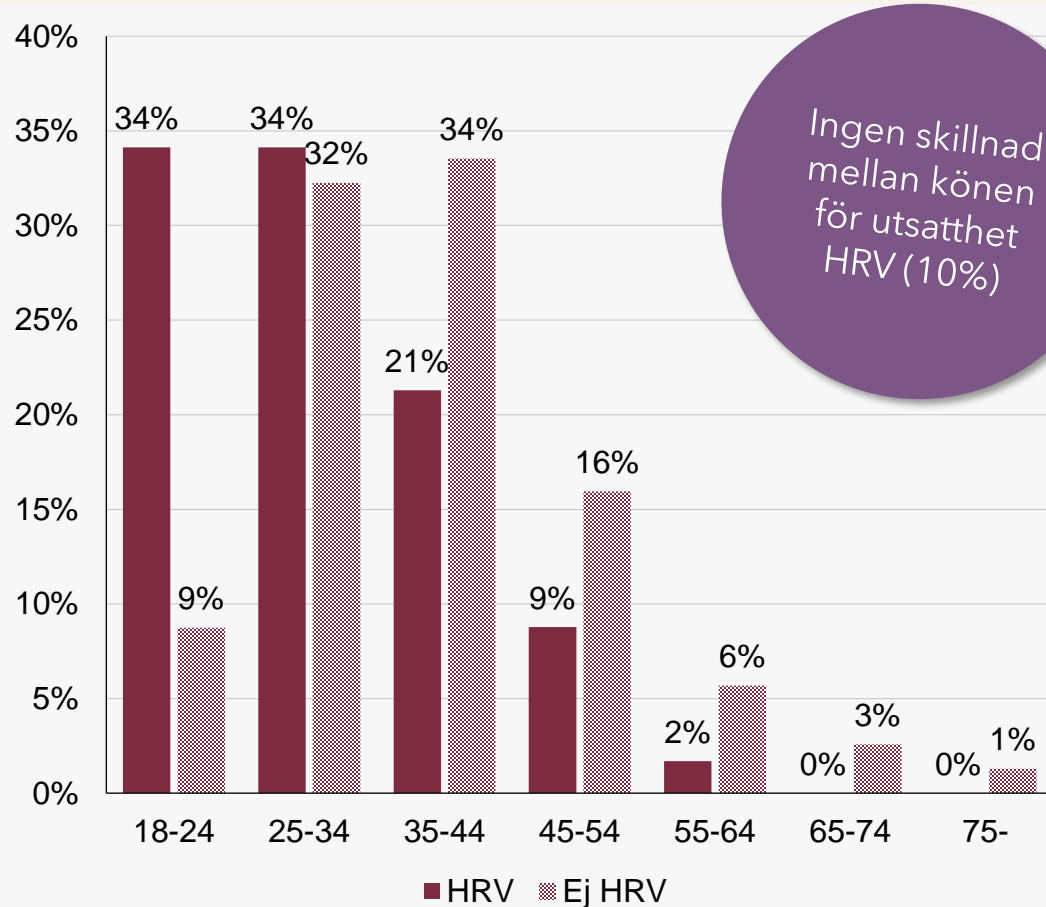

Diagram 21: Hur fördelar sig HRV i olika åldersgrupper?
(HRV N=296, Ej HRV N=2 484)

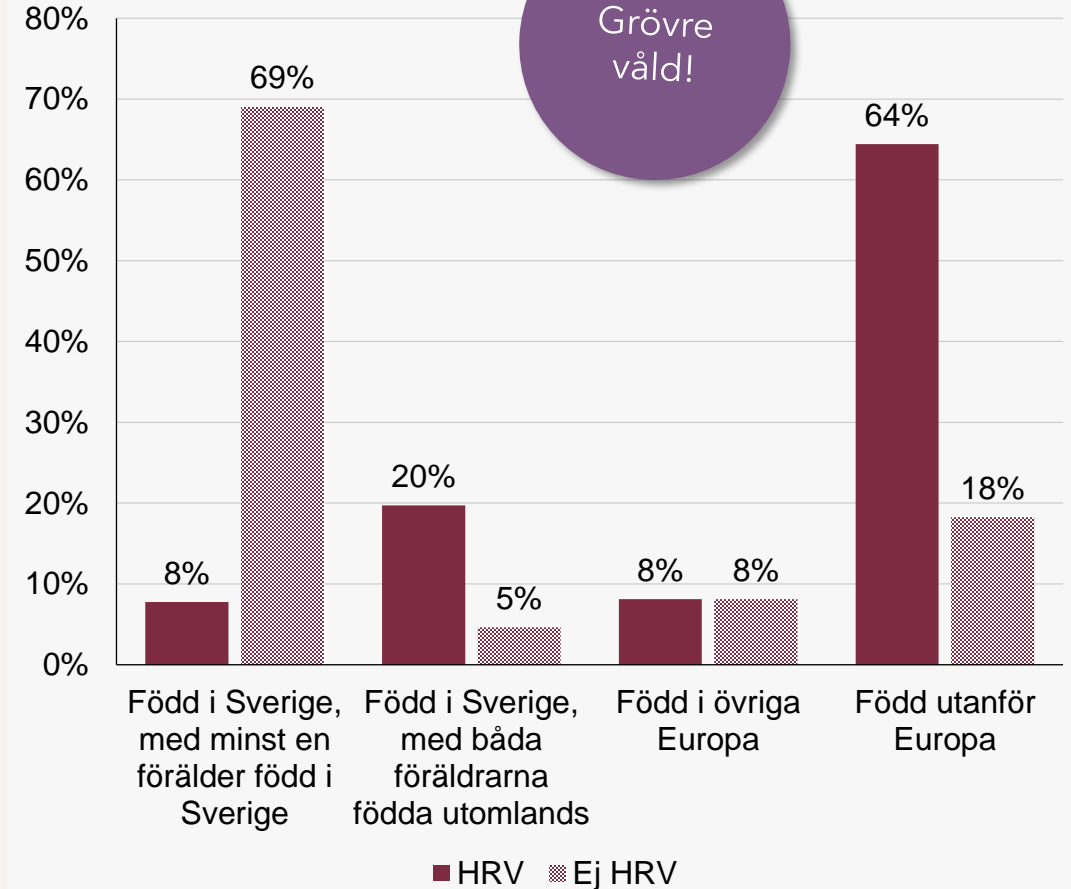

Diagram 22: Hur fördelar sig HRV utifrån ursprung?
(HRV N=284, Ej HRV N=2405)

Vad visar resultaten om våldsutsatta män?

- **Endast sex procent av ärendena** rör våldsutsatta män.
- **Männen är oftare yngre (18-24) eller äldre (65+ år)** jämfört med åldersfördelningen för kvinnor.
- **Män utsätts inte för grovt våld i lika hög uträkning som kvinnor.**
- **Det är vanligare att män utsätts av en förälder**, och mindre vanligt att våldet utövas av en före detta partner.
- **Män får lika många insatser i genomsnitt som kvinnor**, men i lägre utsträckning skyddat boende och säkerhetsplanering.

Fördjupning om våldsutsatta män

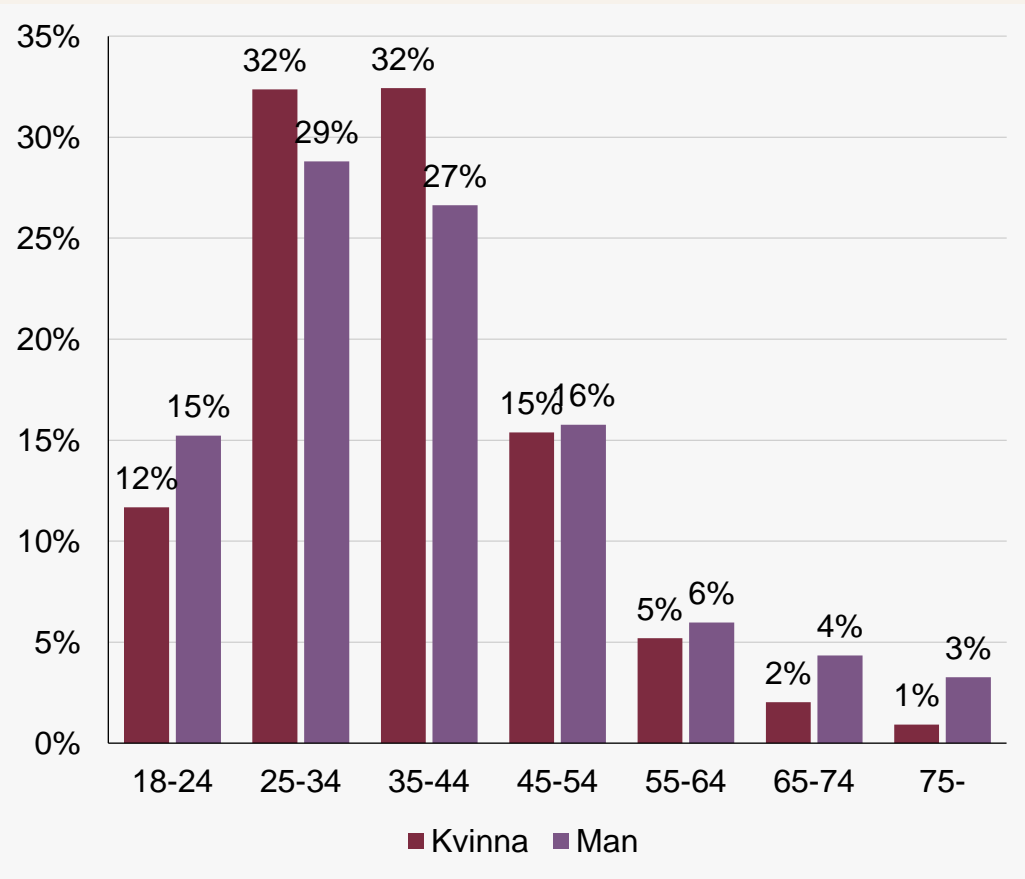

Diagram 24: Hur fördelar sig ålder utifrån kön?
(Kvinnor N=2809, Män N=184)

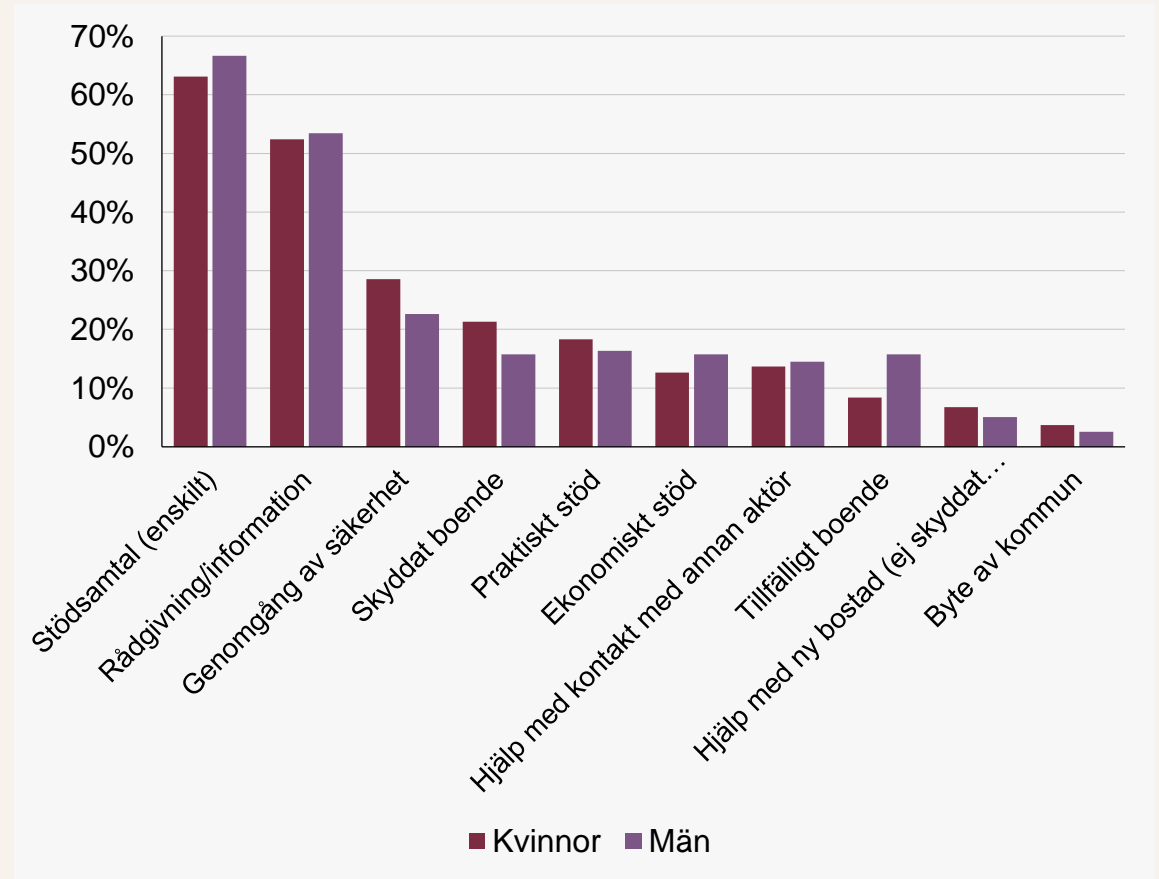
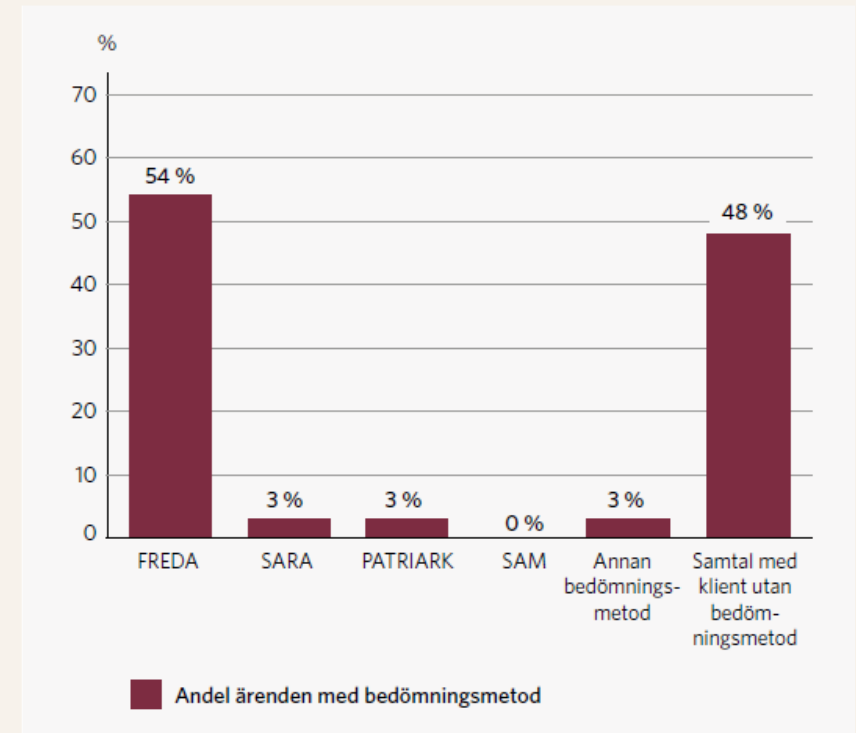

Diagram 25: Hur fördelas insatserna utifrån kön?
(Kvinnor N=2457, Män N=159)

Vilka metoder för riskbedömning används?

- I 56 procent av ärendena har en riskbedömningsmetod använts.
- Vanligast är FREDA-farlighetsbedömning, följt av samtal med klient utan bedömningsmetod.
- De metoder som används för att bedöma risk fångar inte förändring i risk över tid.

Vem samverkar socialtjänsten med?

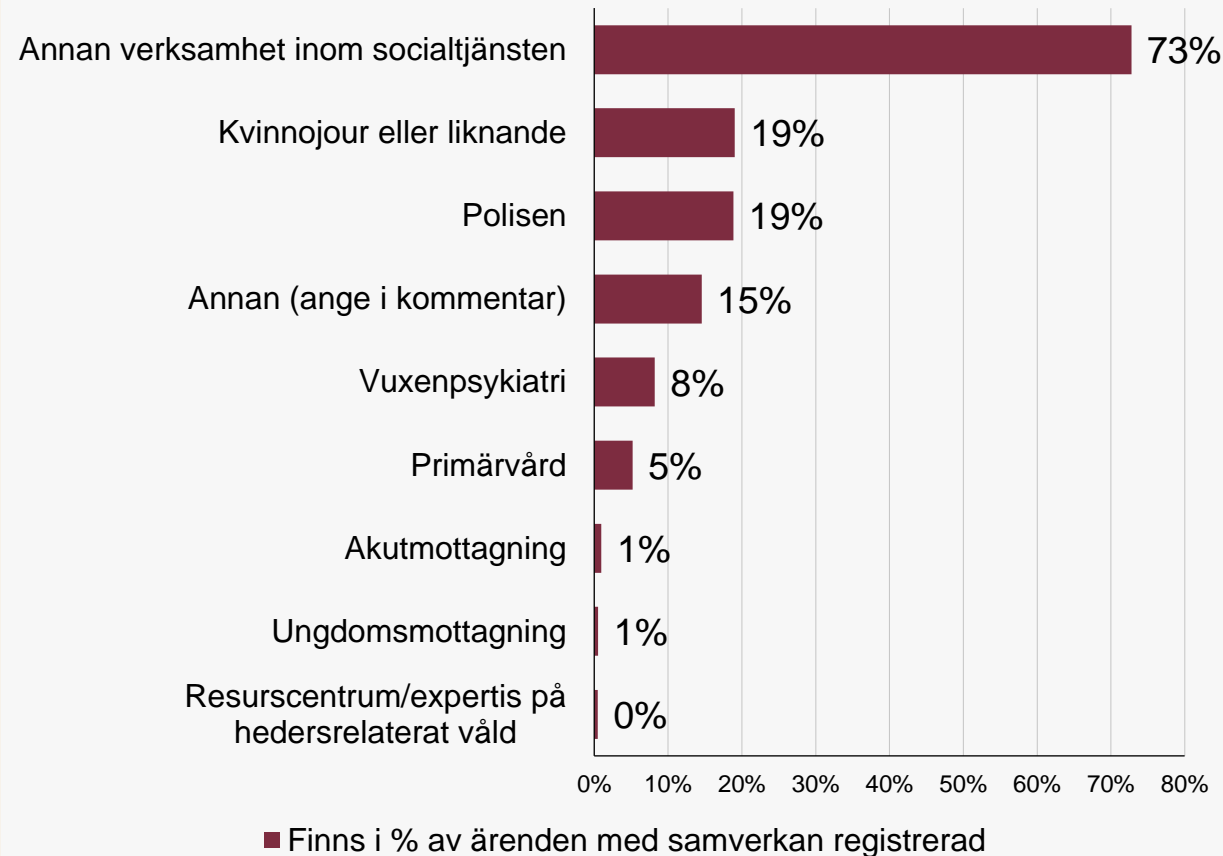

Diagram 12: Vilka aktörer samverkar socialtjänsten med? (N=1561)
Flera alternativ kunde anges per ärende, därför blir summan av alternativen högre än 100 procent.

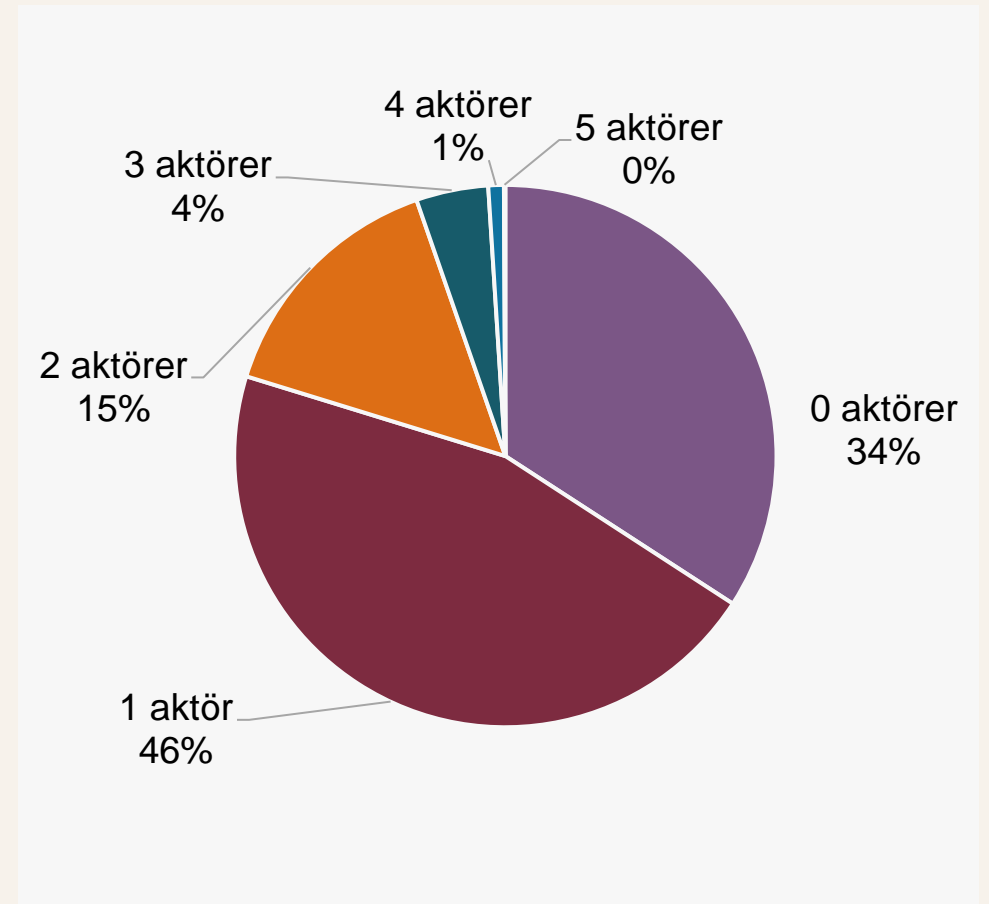
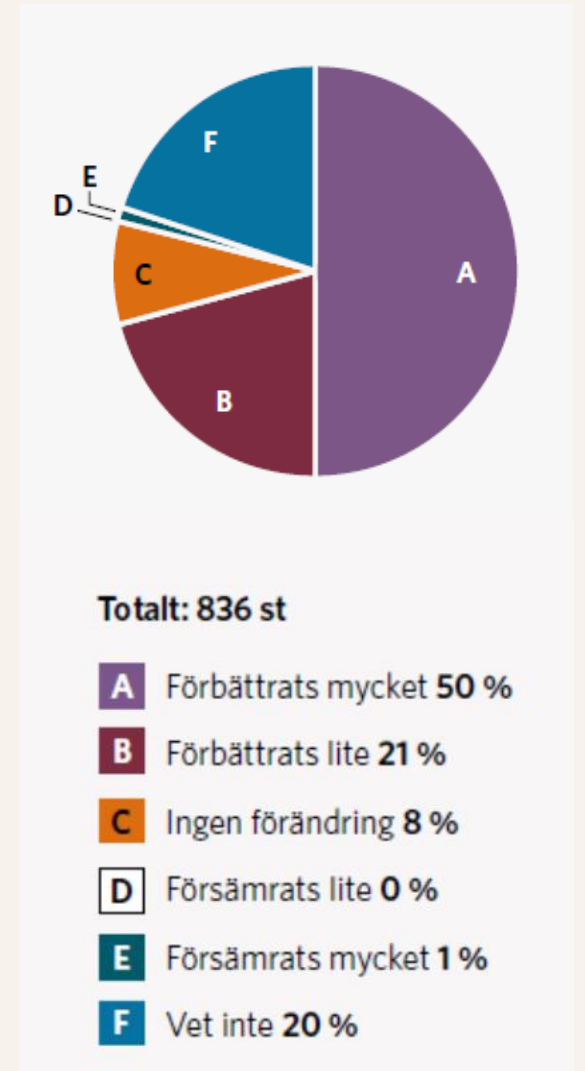

Diagram 13: Hur många aktörer samverkar man med? (N=2371)

Gör stödet någon skillnad?

- I 57 procent av ärendena sker en positiv förändring och målet med insatsen/insatserna uppnås helt eller delvis.
- 50 procent av klienterna anger själva att situationen förbättrats mycket.
- Endast 1 procent uppger att situationen försämrats.
- Sex av tio klienter uppger att socialtjänstens insatser har haft stor eller helt avgörande betydelse.

Brukarenkäten

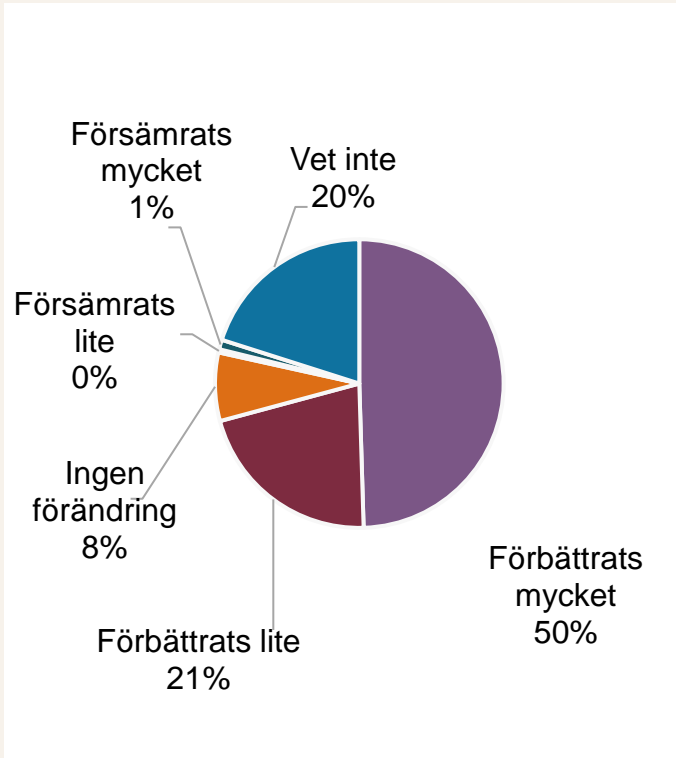

Diagram 18: Vad visar brukarenkäten om förändring i våldsutsatthet? (N=836)

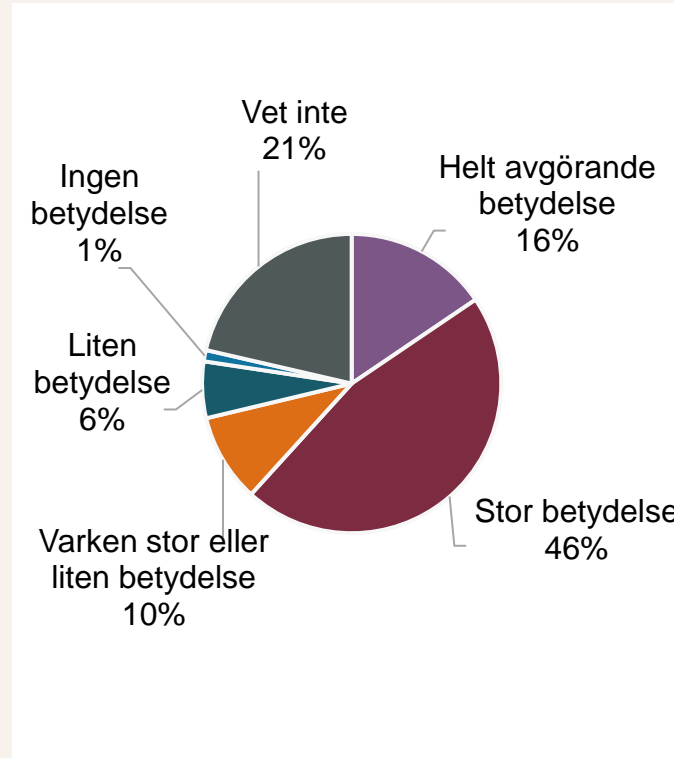

Diagram 19: Vad säger brukarenkäten om insatsernas betydelse för förbättrad situation (N=818)

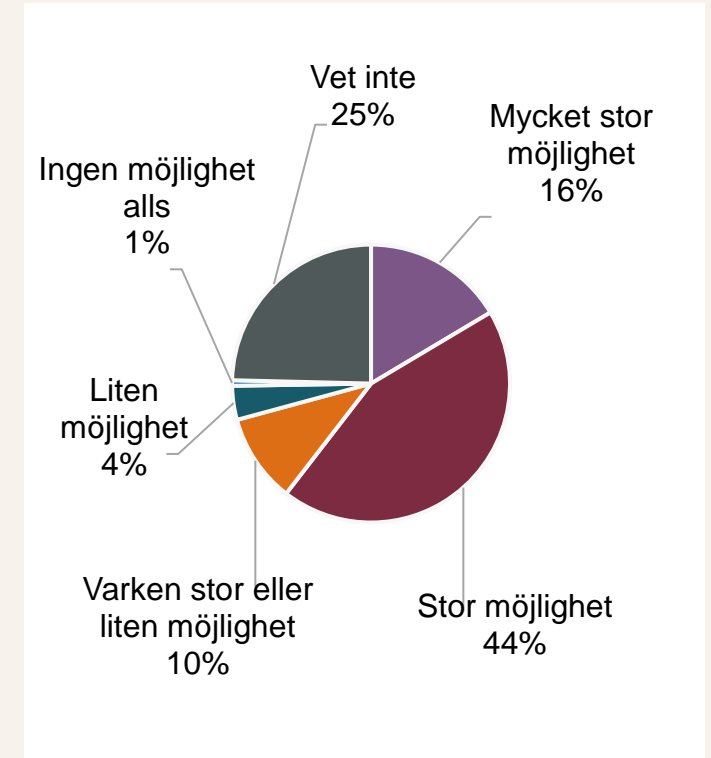

Diagram 20: Vad visar brukarenkäten om delaktighet i val av stöd/insatser? (N=784)

Tiden har betydelse

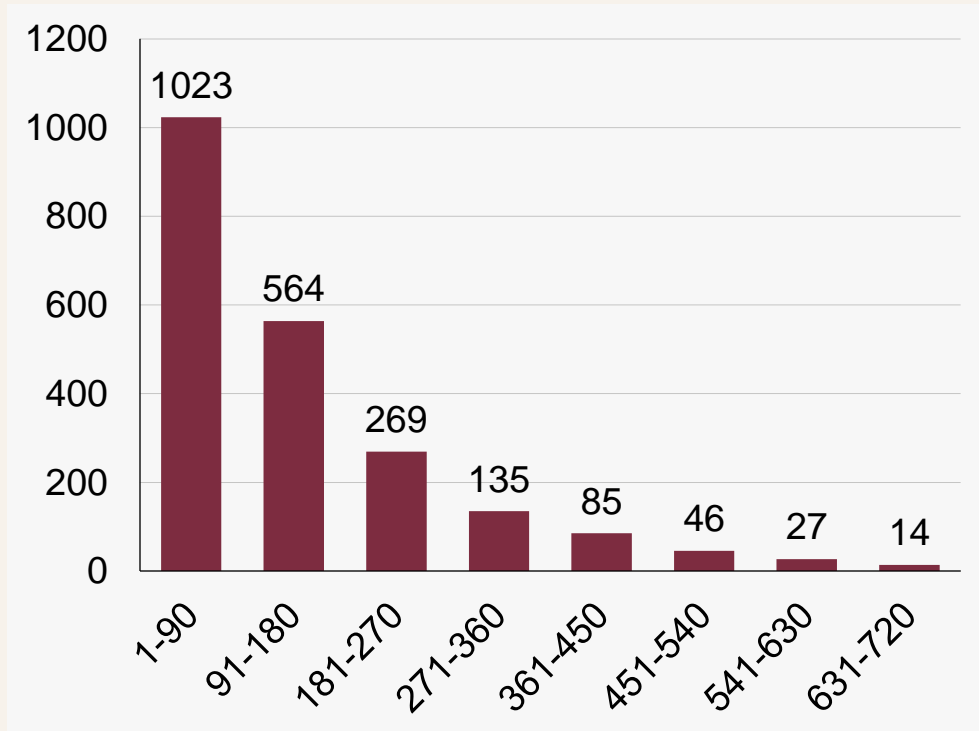

Diagram 16: Hur många dagar varar kontakten (N=2163)

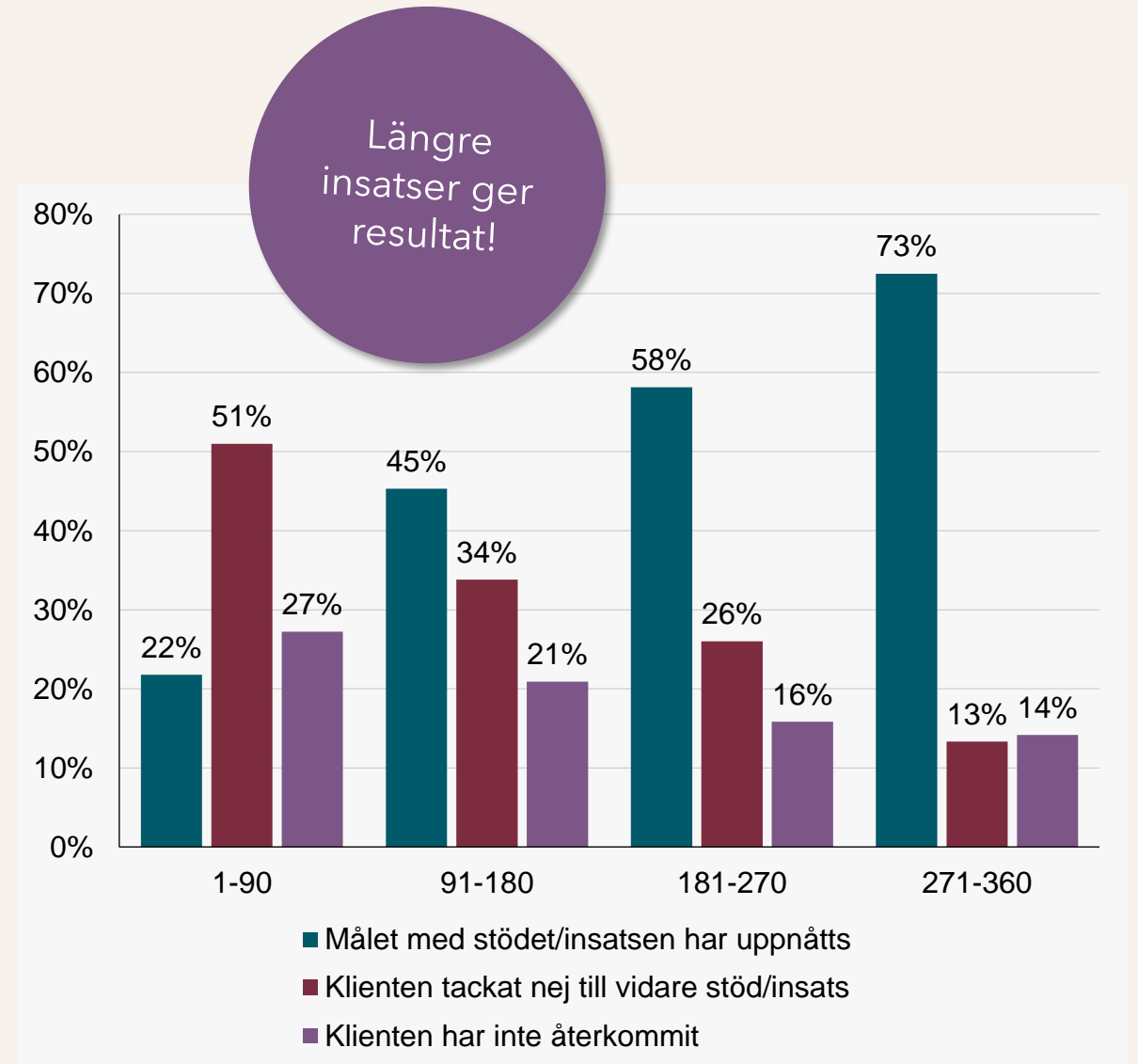

Diagram 17: Hur förhåller sig kontaktens längd till ärendets avslutsorsak (N=1526)

Vilka klienter har det gått bäst för?

Våldsutövare
är en före
detta partner

En insats
(överlag färre
insatser)

Ingen
funktions-
nedsättning

Risk-
bedömning
genomförd

Bistånds-
beslut

Ingen
samverkan

268 ärenden

(11 procent av alla avslutade ärenden)

Socialtjänstens stöd till våldsutsatta vuxna

Lärdomar från systematisk uppföljning SU-Kvinnofrid 2021-2023

[Ladda ner Rapport](#)

Tack för att ni lyssnat!

zophia.mellgren@skr.se

